

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОШКІЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сокрута В.О., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Освіта є однією з важливих галузей сфери обслуговування населення, яка сприяє підвищенню інтелектуального та культурного рівня населення країни у цілому та кожного регіону окремо. Забезпеченість населення освітніми послугами є неодмінною умовою успішного культурного і соціально-економічного розвитку регіону. Закон України «Про освіту» [4] визнає дошкільну освіту первинним елементом загальної структури освіти в державі, однак цей рівень законодавчо не є обов'язковим і надається дитині за бажанням батьків. Різке скорочення дошкільних навчальних закладів (ДНЗ) у 90-х роках минулого століття стало головною причиною того, що не повною мірою задовольняються потреби населення в послугах дошкільного виховання. Подальше розширення мережі дитячих садків, створення необхідних умов для дошкільнят у кожному населеному пункті не втрачає свого соціально-економічного значення. Тому дослідження регіональних особливостей дошкільного обслуговування населення та з'ясування перспектив на майбутнє є досить актуальною проблемою сьогодення, адже саме ДНЗ відповідають за всебічний збалансований розвиток наступних поколінь.

Для вивчення дошкільного обслуговування населення використовуються різноманітні методики дослідження, зокрема й розрахунок соціальної щільності дошкільних навчальних закладів, що й стало *метою* нашої статті.

Розрахунок коефіцієнту соціальної щільності мережі ДНЗ дає можливість встановити відповідність ДНЗ до наявної поселенської мережі регіону було використано коефіцієнт та обчислюється за формулою:

$$C_{\text{ДНЗ}} = \frac{\text{ДНЗ}}{\text{НП}},$$

де $C_{\text{ДНЗ}}$ – соціальна щільність мережі ДНЗ; ДНЗ – дошкільні навчальні заклади; НП – населені пункти.

За даними статистики станом на 01.01.2016 р. у Сумській області функціонувало 510 ДНЗ (172 – у містах, 338 – у сільській місцевості), у яких дошкільну освіту отримували 37652 дітей (у містах – 23249, у селах – 14403). Всього в області дошкільною освітою охоплено 74,8% дітей від їх загальної кількості. Порівняно з 2015 р. зріс показник охоплення дітей різними формами дошкільної освіти на 3,9% (із 79% до 82,9%), загалом 41862 дитини. Відкрито 18 додаткових дошкільних груп на 335 місць. Зменшився показник завантаженості ДНЗ у розрахунку на 100 місць: із 115 у 2015 р. до 112 у 2016 р. [5].

За період з 2000 р. по 2016 р. кількість ДНЗ у Сумській області скоротилася на 90 закладів, або на 13,6%, хоча кількість дітей зросла на 12,8 % (рис. 1).

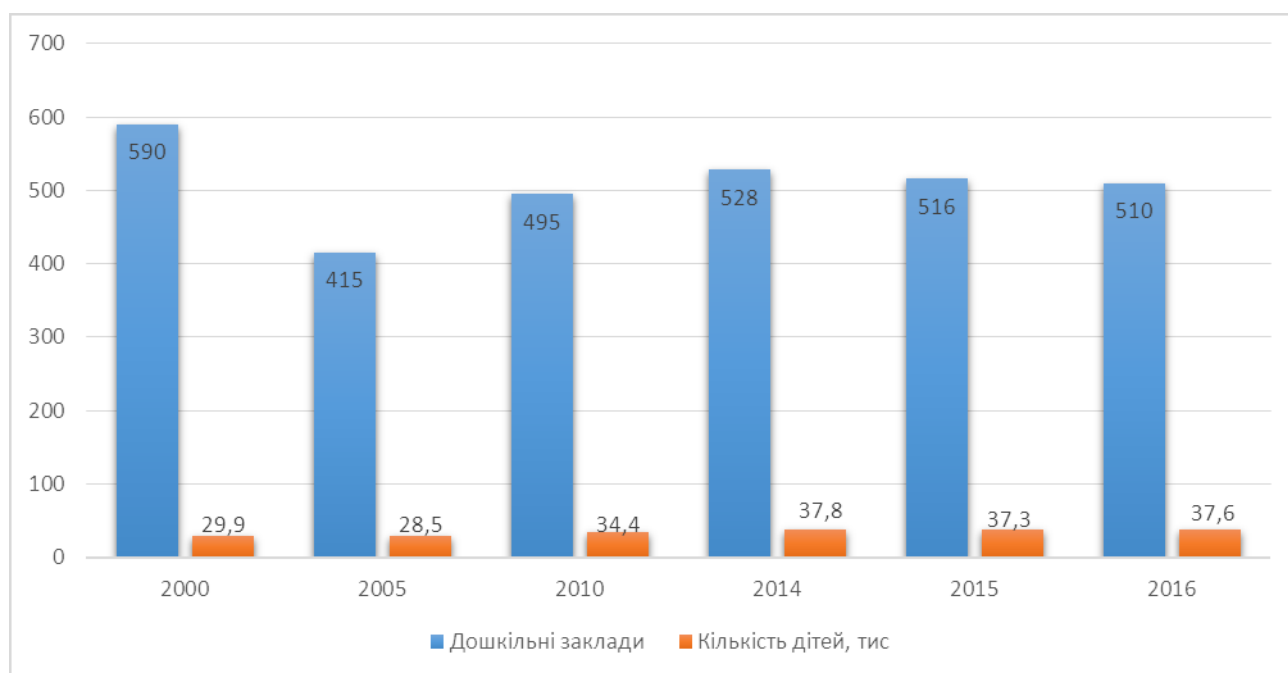

Рис. 1. Кількість дошкільних навчальних закладів протягом 2000-2016 рр.

У цілому по області коефіцієнт щільності ДНЗ становить 0,35 (табл. 1). Дослідження показало, що найвища соціальна щільність цих закладів спостерігається у м. Суми та Конотопському районі. У той час як у Недригайлівському районі на 95 населених пункти припадає лише 16 ДНЗ.

Таблиця 1

Соціальна щільність ДНЗ у Сумській області (станом на 1.01.2016 р.)

Адміністративні одиниці	ДНЗ	Населені пункти	Соціальна щільність
По області	510	1455	0,35
м. Суми	43	7	6,14
Білопільський	28	126	0,22
Буринський	24	61	0,39
Великописарівський	18	40	0,45
Глухівський	34	85	0,4
Конотопський	45	87	0,51
Краснопільський	28	58	0,48
Кролевецький	29	74	0,39
Лебединський	28	133	0,21
Липоводолинський	20	68	0,29
Недригайлівський	16	95	0,16
Охтирський	34	97	0,35
Путівльський	18	93	0,19
Роменський	37	130	0,28
Середино-Будський	17	63	0,26
Сумський	35	126	0,27
Тростянецький	17	48	0,35
Шосткинський	27	38	0,71
Ямпільський	12	61	0,19

За результатами дослідження було виділено 3 групи адміністративних одиниць. До 1 групи було віднесено Буринський, Великописарівський, Глухівський, Конотопський, Краснопільський, Шосткинський, Кролевецький райони і м. Суми у яких коефіцієнт соціальної щільності найвищий за рахунок високої забезпеченості ДНЗ. До 2 групи було віднесено райони з середнім коефіцієнтом соціальної щільності – Липоводолинський, Середино-Будський, Роменський, Сумський, Охтирський та Тростянецький райони. До 3 групи потрапили райони, що мають найнижчий коефіцієнтом соціальної щільності – Лебединський, Недригайлівський, Путивльський, Білопільський та Ямпільський.

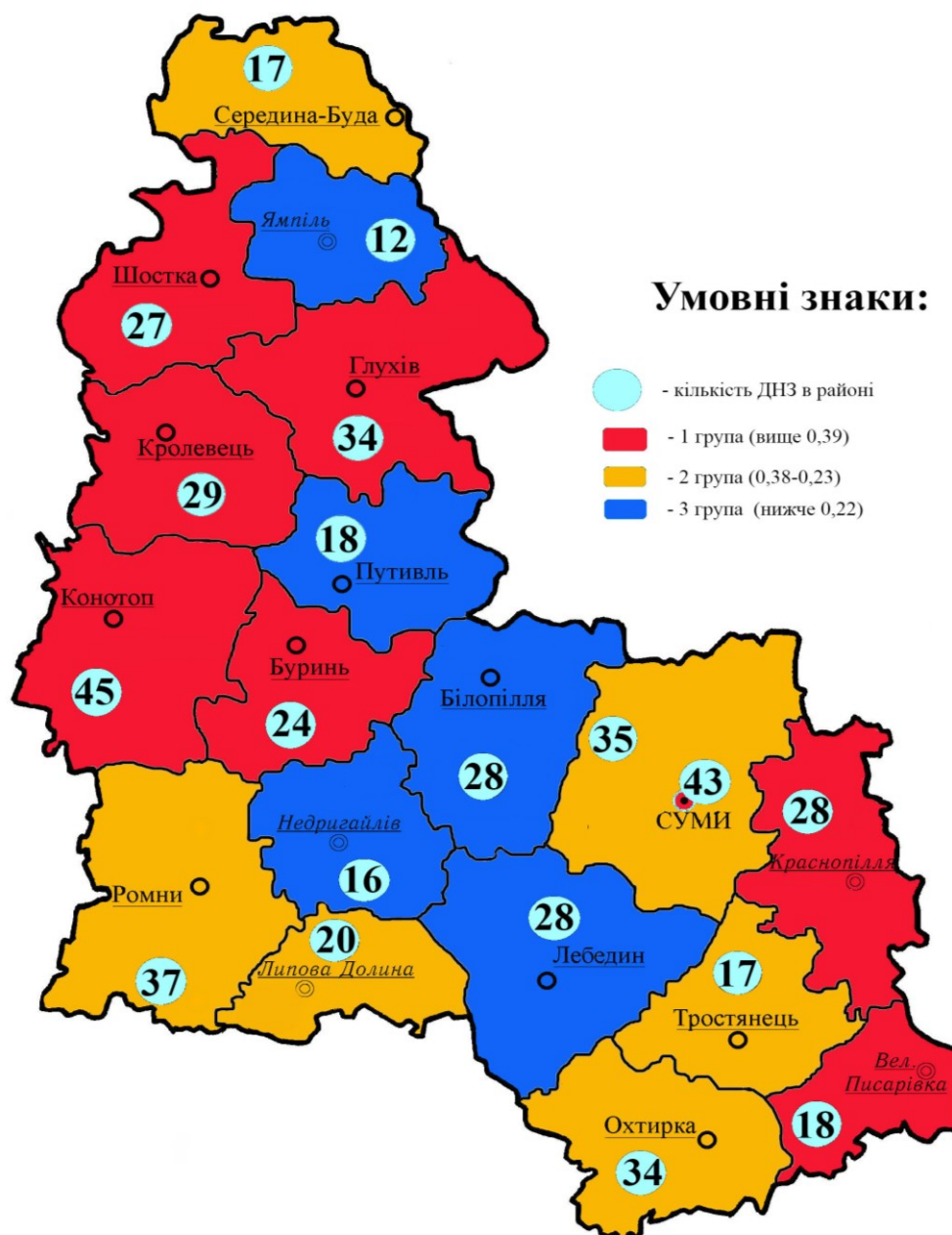

Рис. 1. Регіональні відмінності у соціальній щільності дошкільних навчальних закладів у Сумській області

Дослідження дошкільного обслуговування населення Сумської області дало можливість виділити типи адміністративних районів за показником соціальної щільності цього сегменту сфери послуг. Було встановлено, що шість

адміністративних районів відноситься до II типу, тобто більшість населених пунктів цих районів забезпечені ДНЗ. Разом з тим, у п'ятьох районах, що мають III тип, спостерігається низька соціальна щільність мережі ДНЗ, що негативно позначається на рівні дошкільного обслуговування населення. Тому дане дослідження має важливе значення при плануванні шляхів вдосконалення дошкільного обслуговування та може бути використане при розробці планів розвитку соціальної інфраструктури Сумської області. Зважаючи на постійне скорочення населення регіону, слід зауважити, що подальше дослідження у цьому напрямі варто супроводжувати розрахунками регіонального коефіцієнту людності населених пунктів та кількості народжених дітей. Серед пріоритетних напрямів розвитку дошкільної освіти у Сумській області повинно бути підвищення ефективності використання вільних площ ДНЗ та максимального відновлення роботи тимчасово непрацюючих закладів.

Література

1. Комплексне дослідження стану дошкільної освіти України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irf.ua/files/ukr/programs/edu/edu_preschool.pdf
2. Корнус О.Г. Сфера обслуговування населення Сумської області: суспільно-географічні аспекти: Монографія / Корнус О.Г., Немец К.А., Немец Л.М., Корнус А.О. – Харків – Суми. 2009. – 228 с.
3. Статистичний щорічник Сумської області за 2016 рік / [за ред. Л.І. Олехнович] – Суми: Сумське обласне управління статистики, 2016 – 481 с.
4. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №34. – С. 451–500.
5. Про хід виконання Обласної комплексної програми «Освіта Сумщини у 2016-2018 роках» за підсумками 2016 року [Електронний ресурс]: Сайт Сумської державної обласної адміністрації. – Режим доступу <https://sorada.gov.ua/dokumenty-oblrady/7-sklykannja/category/159-13-session.html>

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ БАСЕЙНОВОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ

¹ Безсонний В.Л., ¹ Третьяков О. В., ² Халмурадов Б.Д.

¹ Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

² Національний авіаційний університет, м. Київ

В Україні останнім часом надається досить значна увага проблемі вдосконалення моніторингу стану навколишнього природного середовища та моніторингу трансграничного забруднення водних об'єктів.

Моніторинг якості поверхневих вод є складовою частиною державної системи моніторингу довкілля і здійснюється в системі Державного агентства водних ресурсів України згідно ст. 16 Водного кодексу України, постанов Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 № 815 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод» та від 30.03.1998 р. № 391 «Про